

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

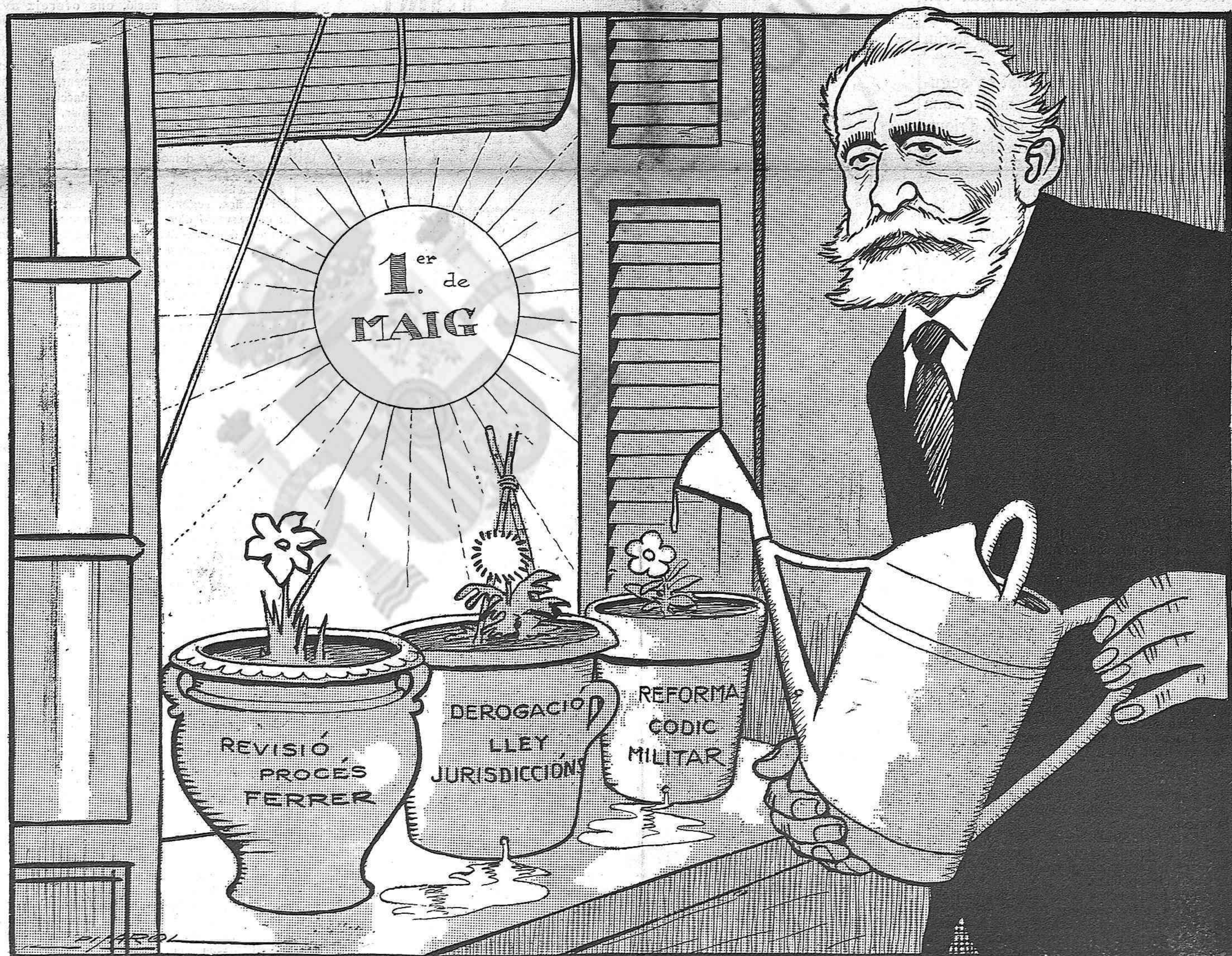
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

Les tres plantes predilectes

PAU IGLESIAS:—Al escalf d'aquet sol tan hermós, ja veureu com creixen. ¡Vaia si creixeran!...

LA FESTA DEL TREBALL

Primer de Maig!... Aquesta data, escullida pel proletariat universal pera passar la gran revista de les seves forces y proclamar les seves reivindicacions, té una altíssima y feconda poesia y una forsa immensa y creixent.

Hi ha poesia, gloriosa poesia, en aquesta diada en que'ls obrers paren les tasques y, ab els brassos cansats que han deixat les eines, s'estrenyen en abraçada de solidaritat, de germanor. Les multituds treballadores alsen en aquet dia les seves banderes vermelles en l'or del sol, y els cants de justícia y d'esperansa vibren en l'aire dols de la primavera. Com un exèrcit, el proletariat dispers s'aplega.

Y hi ha una forsa incontrastable en aquest exèrcit obrer. Cada any augmenta la massa dels treballadors conscients. Cada any s'adestren més aquets treballadors conscients en la lluita social. En el Primer de Maig se veu l'ona obrera com creix y com s'acosta; cada vegada més alta, més remorejanta, més imponent, més menasadora... Aquestes banderes vermelles que en l'or del sol llueixen són banderes de triomf: elles coronaran demà la fortalesa caiguda del règim capitalista.

La victoria del proletariat es segura. Trigarà una dècada més o una dècada menos; però es segura. Triomfarà aquest exèrcit universal del treball. Pot triomfar per les grans reformes justicières; pot triomfar per l'escat tragic de la revolució. Que les velles institucions, que'ls interessos d'egoisme no li tanquin el pas. No'l deturarien tampoc; però farien, ab la sang, més vermelles les seves banderes.

Primer de Maig!... Passa la multitud obrera... Obriu el camí! L'avenir es seu, perquè seva es la raó.

LA SETMANA

SUMA y sigue.

El senyor Canalejas, empenyat en fer-nos entendre que al Marroc no hi passa res que a nosaltres ens interessi, y l'opinió cada dia més consensuada de que, per raons que ell deu saberse, el Govern ens amaga el joc y no'ns diu, sobre la qüestió africana, ni una paraula de veritat.

La diària conferencia del nostre primer ministre ab els *chicos* de la premsa té sempre el mateix to y acaba ab les mateixes negatives.

—Diuen, senyor Canalejas, que'l Govern prepara forces pera enviarles al Riff.

—Això no es veritat!

—També diuen que l'esquadra està a punt de sortir ab rumbo a Tanger.

—Es un infundit!

—Fins s'assegura que'l *Río de la Plata*, un dia d'aquets, efectuarà un desembarc a Larache y ab tota solemnitat pendrà possessió de la plassa.

—Fals, fals, absolutament fals!... Y els prego que desmenteixin aquets rumors, indubtablement posats en circulació pels enemics de la tranquil·litat pública.

Y don Josep, sense poder dissimular el seu mal humor, torna a repetir tot allò del dever de mantenir-nos a l'espectativa, de la necessitat de guardar les nostres posicions, de la conveniència d'obrir l'ull pera que'ls aconeximents no'ns atrapin desprevinguts...

Es dir, sempre lo mateix. La vaguetat, l'imprecisió, la frase de doble sentit o evidentment vuida...

Sort tenim, els que no'ns contemem ab les enrevessades y misterioses explicacions d'en Canalejas, sort tenim de la premsa estrangera, bastant més enterada, avui, que l'espanyola de tot lo referent al problema marroquí y a les complicacions que d'ell poden derivar-se'n.

Un diari francès ha publicat últimament un article aont se diuen una infinitat de coses, que si no són certes podrien serho, y que, de totes maneres, deixen entreveure què es lo que a Fransa's pensa de nosaltres y ens indiquen el rumbo que en aquest assumpte ha pres la nau de l'expansió colonial francesa.

Comensa l'articulista assegurant que hi ha a Espanya una certa premsa—se refereix al

trust—que, per causes que no creu oportú detallar, fa declaradament el joc d'Alemanya, y aprofita totes les ocasions pera exteriorisar el poc afecte que sent per la nació francesa: «premsa galòfoba—diu—a la qual se deu l'actual campanya d'hostilitat a la política africana del gabinet Monis-Delcassé».

Per fortuna—segueix dient l'aludit diari—avui per avui tenim nosaltres entre mans tants elements, tants medis d'acció, que, malgrat tots els esforços d'Espanya y Alemanya, «l'avenç de la nostra civilització al Marroc se realitza ab una seguretat y una previsió que són un dels principals factors del problema que hem pres al nostre carreg».

«En cambi—ara ve lo bo—Espanya y Alemanya, no sols no disposen de semblants elements, sinó que, sobre tot Espanya, ignoren absolutament tot lo que's refereix a la gent africana y al territori que ella ocupa.»

«Van resultant curioses, fins aquí, les ma-

nifestacions de l'escriptor francès? Doncs encara n'hi ha de més boniques.

Segons ell se creu en el cas de poder afirmar, les debilitats germanòfiles del Gabinet Canalejas poden ocasionarli sèries dificultats econòmiques en plasso més o menos breu.

«Hi ha que tenir en compte—diu—que l'existència d'aquet Govern està subordinada a un emprèst de 1.500 milions, que no pot ni somniar trobar enlloc si nosaltres ens hi oposem.»

¡Delicada manera—veritat?—de fernes entendre que si Fransa troba obstacles en el camí del Marroc, Espanya'n trobarà en el camí del credit!...

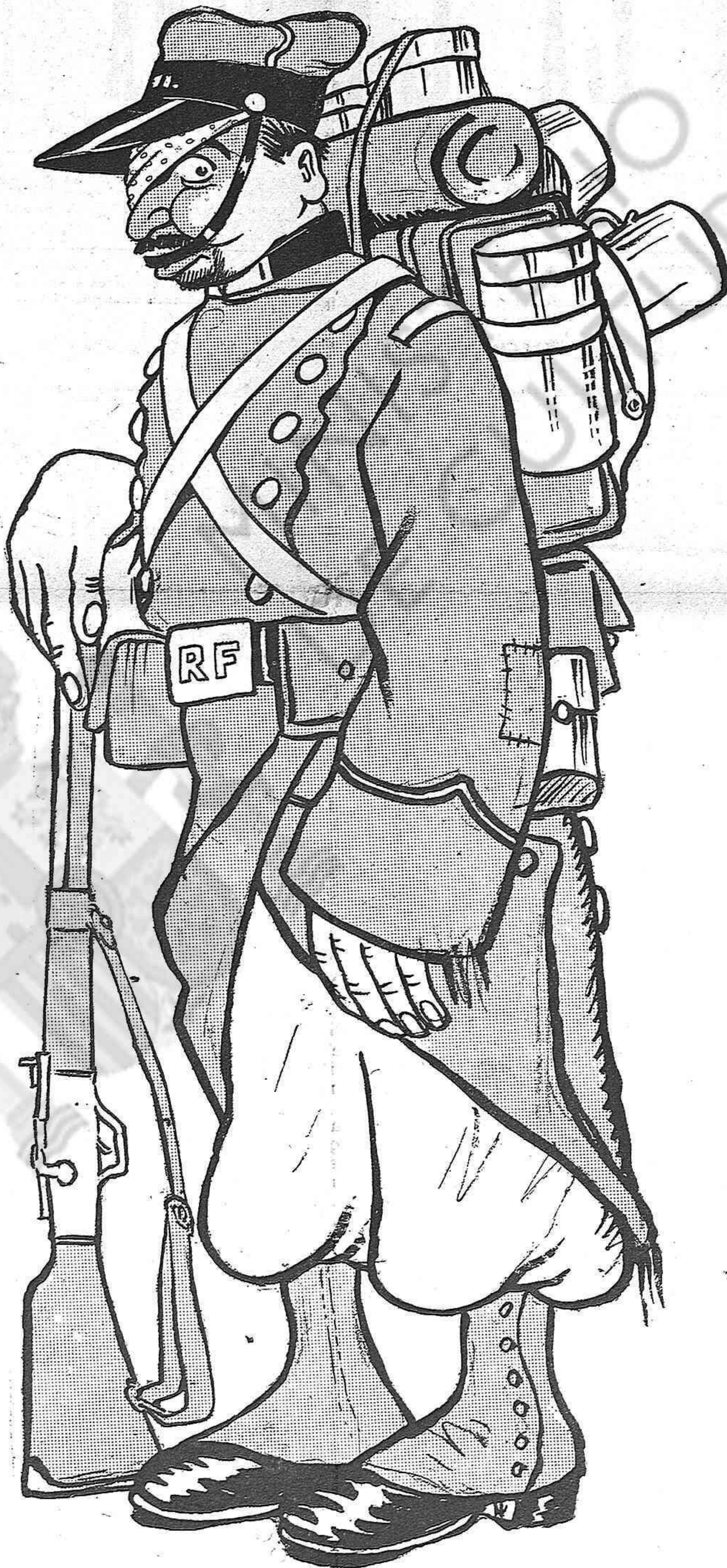
Sort que, al final, l'articulista, rebutjant, ab magnanim optimisme, la probabilitat de que per aquesta causa hi hagi baralles entre veïns, espera que tot s'arreglarà bonament, que Alemanya deixarà d'entabonar a Espanya, y que, ocupació o protectorat, Espanya, Alemanya y Fransa acabaran per entendre's, y l'imperi del Marroc serà amistosament repartit, fentse, naturalment, la part del lleó la nació magnànima que ha tingut la fortuna d'introduir a Fez les primeres ametralladores.

¿Y Inglaterra?

No'ns expliquem com l'articulista ha pogut oblidarse d'Inglaterra.

PIF-PAF

Després de la revolta dels vinyaters francesos

—Ja ho havia sentit a dir que això del Champagne costava un ull de la cara!...

Llissó constituent de Portugal

N període constituent es sempre una magnífica llissó de coses. Portugal, la simpàtica nació, ens ofereix avui aquesta ensenyansa. Cada dia els telegrams ens porten notícies dels preparatius

de la nova Constitució republicana. Els homes del nou sistema varen pensar, justament, que abans de confiar a una Assemblea la redacció definitiva del Codic fonamental, calia senyalar, per decrets del Govern provisional, les línies constitutives de l'essència del novell règim, indispensables a tota vera república democràtica; així, per exemple, la separació de l'Església y l'Estat, acabada de dictar.

Ara be: entre'ls projectes de delimitació de poders figura, segons llegeixo, l'unicameralisme, y la conservació d'un poder armonic o mixte en la persona d'un president de república a la francesa, es dir, encarregat de designar els presidents de poder executiu segons la voluntat manifestada en la Cambra; sistema distint de l'americà, en que'l president de la república es el del poder executiu (com en la República espanyola de 1873), y té vida assegurada per un nombre fixe d'anys.

En quant a la distribució de ministeris, s'ha dit que algú voldria dividirlos en politics y administratius, senyalant pera aquets un nombre fixe d'anys assegurat, a fi de que'ls ministres respectius tinguessin temps de realisar tot el pla de reformes que portin, ab independència de les veleïdats de la Cambra. Així serien politics (jo diria *substantius*) únicament els ministeris d'Interior, Negocis Extranjeros y Justicia, mentres els altres serien purament administratius (jo'n diria *adjectius*). Examinem ab alguna detenció aquesta doctrina, tan enlluernadora a primera vista.

En realitat, ¿hi ha ministeris exclusivament administratius? Jo no ho crec. Administració y Política, en Dret public, són exactament la mateixa cosa. La Política pot definirse: *l'administració de la Ciutat*, o sia *de la República*. Un govern es un bloc politic o administratiu coherent, operant en una mateixa y comunal direcció, en consonancia ab la voluntat del país manifestada en els comicis y, per delegació, en la Cambra. Ademés, es impossible imaginar ni un sol departament ministerial ont no's topi mai ab els problemes de la política general del país y fins de la política universal de l'hora. O si no, veiemho.

Ministeri d'Instrucció.—Un dia'm deia jo: Si la república triomfés a Espanya, el seu govern tindria d'esser, els primers temps, *conservador*, de *defensa*, d'arrelament, en tots els ministeris excepte un: el d'Instrucció Pública, perquè en aquet caldria una veritable inversió de coses, una veritable gestió revolucionaria; perquè sols per una modificació absoluta de l'Escola's podria arribar a suscitar generacions educades fermament en el nou sistema. La Revolució espanyola fracassà precisament per haver deixat en mans de l'Església la facultat d'ensenyar, l'intervenció continua en la pedagogia nacional. En els nostres temps, quan la lluita ab l'Església té per estadi precisament l'Escola, el Ministeri d'Instrucció es politic en altíssim grau.

Ministeri de Foment, o sia d'Obres Públiques.

—Si el d'Instrucció pública sosté tot el pes de la lluita entre l'Estat i l'Església, el de Foment sosté tota l'evolució envers el socialisme; es l'estudi de la lluita de castes. Aquesta sola paraula, avui paraula-fora, la *vaga*, explica suficientment el caràcter polític del ministeri encarregat de regular el treball nacional. No importa insistir.

Ministeri d'Hisenda, de Finances.—Aquet ministeri es el regulador de la propietat. Ja veieu fins a quin punt es també una de les potències directores de l'evolució social. Els drets reals, qui tenen d'anar conduint les societats envers una diluïció del sistema hereditari; l'encaminament a les futures expropiacions i socialitzacions; l'establiment dels impostos progressius, tot això dona forta condició política a un ministeri que sols a esperits superficials podria semblar purament adjectiu.

Ministeris de Guerra y Marina.—Aquí hi ha tota la regulació igualitaria i equitativa dels reclutaments, dels serveis personals, de l'encaminament vers el voluntariat exclusiu; hi ha la mobilització acordada i constitucional de les reserves, evitant destinar-les abusivament a guerres impropies; hi ha, en fi i sobre tot, l'asseguransa de la submissió absoluta de l'exèrcit al poder civil, i la lluita contra el militarisme. En quant a la marina, hi ha la doctrina (no observada a Espanya) de l'indpendència absoluta de la marina mercant respecte a la jurisdicció de la marina de guerra, o sia respecte a les comandancies i capitànies de port i als departaments navals.

Recordo que a Fransa, uns moments, va pensar-se en isoler dels demés ministeris el de Negocis Extranjers, considerant-lo no-polític. Això era un ressalt de aquella doctrina, heretada de l'antic règim, qui separava de tot control parlamentari els negocis diplomàtics, com a resta de les iniciatives reservades al rei. Tota la doctrina de la protesta popular contra les guerres purament diplomàtiques, doctrina ab tanta forsa mantinguda pels socialistes actuals, es una gran veu contra aquesta deixalla del vell temps. La protesta de certes nacions contra les aliances purament diplomàtiques (Fransa ab Rússia, Italia ab Austria), qui mostren l'antinomia entre'ls interessos polítics i els ocasionals y externs, es un signe de lo que serà, ab el temps, el fonament de les noves aliances, basades en l'analogia dels règims y en la lluita comunal per la civilització.

GABRIEL ALOMAR

1.º de Maig de 1911

Ab aquest títol, ha aparegut en *El Socialista*, orgue central del Partit Obrer, el següent article, que literalment traduint:

«Treballadors organitzats! Sols pocs dies falten pera la Manifestació que tots els obrers conscients del món celebren en aquest dia ab objecte de fer ostentació pública dels avenços realitzats per la seva organització i recordar a la classe explotadora el seu decidit propòsit de marxar resoltament a la conquesta de la seva emancipació, obra que té per base la reclamació d'una legislació protectora del treball, que doni origen a la Manifestació».

Conseqüents ab aquestes idees, els treballadors espanyols han de procurar que la Manifestació revesteixi aquest any majors proporcions encara que'ls passats, y a l'efecte, en els dies que'ns separen del Primer de Maig, fem quant estigui en la nostra mà pera lograr que'ls nostres companys se manifestin en aqueix dia, y que no hi haja població, gran ni petita, allí ont existeixin nuclis de treballadors associats, que deixi de contribuir a l'esplendor de la Festa del Treball. Siguin aqueixos dies d'incessant propaganda, de constant moviment, d'activitat febril, doncs d'això depenex el que la Manifestació's verifiqui ab el degut lluitament. Interressem en l'obra que la jornada d'aqueix dia representa a tots quants consumeixen les seves activitats en la persecució d'un salari, y femlos comprendre que'l paro en tan repetida fetxa es de gran transcendència pera'ls interessos de la classe laboriosa, per quant en ella s'afirma la solidaritat del món proletari y's fa veure a la burgesia dominant que'ls veritables productors se troben ja en possessió de les causes de la seva inferioritat social y en camí de posar-hi el consegüent remei: la socialització dels medis de producció.

¡Anim, treballadors! Posem mà sense descanç en la tasca de reivindicacions que havem emprès y demostrem al món burgès, el dia Primer de Maig, que'ls proletaris estan decidits a conquistar el lloc que'ls perteneix y que tant se'ls regateja.

Tingueu en compte, treballadors, que cada acte de presència que realisem davant de la classe burgesa es un cop donat contra la fèrrea cadena de l'explotació que'ns lliga. Y el més soperb alarde de presència que fins avui ha realitzat el món obrer es la Manifestació del Primer de Maig.

El discurs d'en Junoy

El discurs d'en Junoy: heus aquí una abraçada de Vergara que's realisa abans de la guerra civil. Les veus de la ciutat—les de les penyes polítiques, les dels centres, les de les redaccions—atribuïen al banquet ofert a *La Publicidad* y al seu cap visible, don Emili Junoy, un caràcter d'heretodoxia esquerrana, d'heretgia de l'U. F. N. R., que ab tot y esser lo anunciat una mala notícia, no ha tingut confirmació. El banquet de la revolta ha estat el banquet de les branques d'olivera. La sala-menjador de *La Terrasse*, després del discurs d'en Junoy, semblava un tros de carrer de Jerusalem en la diada del diumenge de Rams.

Un dia, parlant l'Hurtado ab en Salmerón, li va exposar aquest els seus temors de que la Solidaritat fos trencada, o al menos compromesa, per aquells elements republicans que havien entrat en ella sense una fe ni una tradició catalanista. L'Hurtado, meitat per meitat psicòleg y mofeta, va replicar an en Salmerón: «No tingui cuidado, perquè els més interessats en conservar-la seran aquets elements, y quan arribi l'hora de trencarla, ells seran els darrers en estimarla.» L'Hurtado, per aquesta vegada, fou profeta, perquè si algun home mereix esser anomenat «el darrer solidari», es en Junoy. Ell no claudicava, ell no abandonava als seus companys de l'esquerra, ell no plegava aquella bandera que tan alta y tan dreta ha aixecat *La Publicidad*, però entenia que'l poble català estava necessitat d'una unitat sentimental, per no haver desaparegut cap dels motius que la crearen en 1906, y sostenia que les forses catalanes devien donar una darrera batalla paral·lelament. La profecia de l'Hurtado's cumpia.

Però en Junoy ha comprès oportunament que hi han coses irreparables. Els homes republicans que integraren la solidaritat veuen que ab aquesta ja no's condueix a la victòria, sinó a la desfeta. La solidaritat ja perteneix a l'arqueologia política, y es arribada l'hora de que no tan sols se guanyi al lerrouxisme en patriotisme català, sinó en republicanisme. Ara mateix, quan acaba d'obrir-se la caixa de Pandora en la Casa del Poble, ¿no constituiria una bogeria tornar a oferir ab la Solidaritat un aglutinant als radicals que's barallen? Y en Junoy, que ha vist que'l seu partit no tenia fe en la seva tàctica, ha acatat el sentiment popular, y generosament, cordialment, ha ofert els seus braços als amics que'l creien un dissident.

A l'Unió Federal, ell li sacrifica el seu ideal. ¿Quina cosa més efusiva, pera un home de democràcia com es ell, que oferir al poble tot lo que'l feia apareixer com un particularista? El seu acte ¿no es una bella exemplaritat? La seva voluntat, ¿no viurà millor actuant suau, paternal, conciliadora, que no pas concitant rencunies y excitant agravis?

No volem que aquestes paraules signifiquin la creencia en un propòsit de dissidència per part d'en Junoy. No fem més que comentar els rumors que corrien y testimoniarli la nostra alegria, el nostre agraïment, per haver posat amor allí ont uns quants hi volien bilis. En Junoy, en lloc d'expressar el fetge, se va agafar el cor, y el banquet de *La Publicidad* va resultar un àgap evangèlic y no pas un sopar de les mofes.

Però ara que són lluny els rezzels, que tots ens donem, ab pura sinceritat, les mans, exercitem la voluntat que lluita y que crea. ¿Què'n farem d'esser tots uns, si l'unió ens es feblesa? En Junoy ha tingut l'energia del sacrifici. Doncs, davant de l'enemic que cau, que tothom tingui l'energia de voler triomfar. Perquè per l'idea's pot humiliar la personalitat, però es per l'enemic que tenim de redressarla y ferla dominadora.

Una nació, pera viure be, ha de fer més cas de les lleis que dels oradors.—Xiló.

¡Amunt els joves!

Es tant lo que voldriem que fos complerta y perfecta la fusió dels elements que componen l'U. F. N. R., que qualsevol d'aquestes petites espurnes de rezel o de menyspreu que apareixen massa sovint en nostres diaris ens apesara y ens fa caure en profundes meditacions.

Sortosament, quan menos possible creïem la perfecta compenetració d'unes idees y d'uns homes envellits y viciats per les petites lluites, se'ns apareix la joventut, plena d'entusiasmes y lliure de prejudicis, fentnos concebre l'esperansa de que sabrà imposar la seva fe y la seva abnegació als esceptics y als rencuniosos.

Devegades, *anant montats en nostre partit*, se'ns figura que anem en un vagó del tren ab quatre o cinc vells, que, vuidos d'esperances, no pensen en el pervindre, y sobrer de records, repassen les coses velles pera ferne objecte d'esterils disputes; els disputadors y les seves paraules fan farum de cosa vella; el fum d'un tabaco babeja vicia l'atmòsfera y un malestar difícil de definir ens invadeix. Sobtadament s'obre la portella del nostre departament, y, ab una ratxada d'aire saníto y fresc, entren tres o quatre noies frescales, oloroses, d'ulls llampegants y de molsuts llavis. El vagó s'omple d'alegres riallades; l'ambient queda saturat de perfums agradosos; els ulls dels vells s'animen; paren les converses de coses rancies y les disputes sobre fets prefèrits, y comensa un xerroteig alegre que fa neixer en tothom desitjos de renovellaments encara possibles. L'acció saníto de la joventut ha fet el miracle.

Confiemhi també. Als joves que senten plèthora de vida els es més difícil contenir les impetuositats dels seus entusiasmes, y exteriorisen més aviat sos amors y sos odís, però la franquesa en el dir, la noblesa en el pensar y la facilitat en olvidar fan el seu gest simpàtic, y mai una disputa entre joves porta el seguici de rencunies que deixa una divergència entre vells.

¡Amunt els joves, y que la seva acció saníto-fassi el miracle que no podrien fer els homes vells, que venen viciats per trenta anys de lluites esterils, malgrat la bona voluntat, que reconeixem, de bona part d'ells.

JEPH DE JESPUIS

Representació número... ¿quants?

Tornemhi!...

Un dels primers projectes que'l jefe del Govern pensa presentar a la Cambra popular, tan bon punt aquesta prengui les seves tasques,—lo qual, com ja varem anunciar, ocurrirà l'altre dilluns, dia 8 de Maig—serà el del servei militar obligatori.

Això—repetimho—es lo que'l senyor Canalejas pensa. Però, deixant apart que, tot y pensantho, podria ser molt be que s'oblidés de ferho, ¿com quedarà aquest projecte, quan, discutit, votat y definitivament aprovat, surti de les mans pecadores de la representació del país?

Tat is the question, que diuen els inglesos. Aquí està el bussilis, que diem nosaltres.

Per de prompte ja tenim que en una reunió celebrada dies enrera pels elements tècnics oficials que estudien el projecte comensà a apuntarse l'idea de que l'universalitat del servei obligatori haurà forsosament de subjectar-se a les proporcions que permetin els recursos ab que's compti, que es lo mateix que dir que pera donar instrucció militar a tots els reclutes—instrucció no més—segurament no hi haurà prou quartos.

A més d'això, que ja es bastant significatiu, hi ha el propòsit, modificant lleugerament en aquest punt l'acord del Senat, de no posar en vigor la nova llei fins d'aquí a dos anys.

¡Dos anys d'espera!... ¿S'ha pensat ben be lo que signifiquen dos anys en aquesta benedicta Espanya?

Però encara hi ha més.

Hi ha l'actitut dels conservadors—apoiats probablement per molts diputats de la majoria—que no s'amaguen per dir que'l projecte no'ls agrada, y que faran tot lo imaginable pera reventarlo y ferlo anar, a puntades de peu, al quarto dels mals-entendossos.

La Epoca, orgue autorissadíssim dels referits elements polítics, després de manifestar que si el projecte del servei obligatori, en lloc de discutirse primer en el Senat, s'hagués discutit abans en el Congrés, «no habría salido de esta Cámara, per disbarat, per absurde y per ruínos», afegeix:

«En el Senado ha prevalecido el criterio de dejarlo pasar, después de poner de relieve que se trata de un *ciempiés*, para que no se hiciese de su justificada oposición un arma contra dicha Cámara, pero en el Congreso habrá que aquilatar bien las cosas.»

»Venga el servicio obligatorio..., pero venga diciendo claramente, terminantemente, lo que va a costar al país, y de dónde van a salir los millones en que será preciso aumentar el presupuesto.»

¿Pot dirse més clar?

Si que's pot dir.

Llegeixi's, si no, lo que sobre'l mateix assumpte s'atreveix a escriure un altre periòdic, inspirat, segons bones llengües, pel comte de Romanones, puntal maxim de la situació y president del Congrés.

Aquet confrare veu en la reobertura de les Corts la mort del Govern. Y l'hi veu precisament per la desditzada índole dels projectes que'l senyor Canalejas pensa sotmetre a la seva aprovació.

«Nada más peligroso—dijo—que tener abierto un Parlamento sin materia legislativa, y, por tanto, puede juzgarse cuál será la situación del Gobierno en unas Cortes que tienen sometida a su deliberación una serie de proyectos disparatados, que NINGUNO PUEDE SER LEY y que los propios ministros comprenden que NO PUEDEN NI DEBEN SER APROBADOS.»

»En ese caso se encuentra el del servicio obligatorio...»

Conegudes aquestes manifestacions y considerant el seu origen, molt candid s'ha de ser pera veure en la presentació del flamant projecte al Congrés altra cosa que la necessitat de fer callar a la *galeria*, y demostrar als ulls del país que *los sagrados compromisos contraídos en la oposición se cumplen en el poder sin regateos ni debilidades...*

¡Brrrr!...

Q. Q. RULLA

IRMAT pels senyors Azcárate, Pérez Galdós, Corominas, Pau Iglesias, Carner, Pi y Suñer, Zulueta (Lluís y Josep), Salvatella y altres prestigiosos representants del poble, la Conjunció republicana-socialista ha publicat un manifest, aont se senyala ab tota precisió la gravetat de l'actual moment polític y's declara que es lo que sobre aquest moment pensen els honorables ciutadans que constitueixen la nostra minoria parlamentària.

Es un document notable que, en vigílies de obrirse novament les Corts, deu pendre's com el programa de lo que la Conjunció republicana farà al Parlament, y representa un avís, un toc d'atenció, que'l Govern, per poc que estimi la seva existencia ministerial, forsosament haurà de tenir en compte.

Després d'anunciar que la minoria de Conjunció seguirà reclamant la derogació de la llei de Jurisdiccions y la reforma del Còdic de Justicia militar, pera que aixís se fassi possible la revisió de tots els processos originats per la «setmana de Julio!», el manifest aborda lo que podriem dirne la gran qüestió, que es, com tothom sab, la qüestió d'Àfrica.

«Mai—dijau arribar en aquest punt l'interessant document—mai s'ha vist Espanya com en l'època present tan mal disposada pera correies llunyanes, en busca de llorers efímers, y mai ha sentit com ara l'afany de reculliment en son nadiu terror, laborant en el vell filó dels interessos propiament hispanics.»

«Som resoltament contraris a l'intervenció militar al Marroc, y al assegurarho aixís ens considerem Marrocs, no als dels partits republicà y socialista, sinó de l'immensa majoria de la societat espanyola.»

El manifest, com pot suposarse, ha causat gran sensació, y no serà, a bon segur, «un document més», sinó un crit d'honrada sinceritat que tindrà llargues y profitoses conseqüències.

De sabis es mudar de consell.

L'Unió Republicana, aquella inefable Unió que, entabanada per en Sol y Ortega, en l'Assemblea del passat Febrer mirava de reüll y bescantava a la Conjunció republicana-socialista per haver tingut l'avilantés d'admetre als republicans nacionalistes catalans, acaba ara d'enviar un ofici al Comitè executiu de la Con-

junció, manifestant-li el desitj d'ingressar en aquesta poderosa agrupació política.

¿Com s'explica un canvi tan radical en el curt espai de vuit o deu setmanes?

Major d'edat es el Comitè de la Conjunció, y no necessita segurament els nostres consells; però, de totes maneres, si nosaltres haguéssim de respondre a la demanda de l'Unió d'en Sol, li preguntariem abans, com les noies decentes quan se veuen sollicitades per un jove:

—¿Ja ve ab bons fins?

El Govern, enllepolit ab la ganancia que hi fa ab el cambi, ha venut al Banc d'Espanya la borratxada de vinticin milions de pessetes en monedes d'or que tenia guardades.

Convertits en menuts, poc deuran durarli ara aquets diners al ministre d'Hisenda.

Recordemnos d'aquell redolí:

Si d'una unsa'n fas xinxons,
ja li pots donà expressions.

¡Quin desengany!...

L'Ajuntament de Madrid se proposava abolir els Consums, y aixís ho havia comunicat al poble... ¿bans de les eleccions de concejals.

Però ara resulta que aquesta abolició es impossible, perquè, ben comptades les coses, s'ha vist que, sense l'ingrés de Consums, l'Ajuntament no sabria de què fer manigues.

No hi ha remei!...

Que no vinguin noves eleccions, pot estar segur el poble madrileny de que ja no tornará a sentir parlar més de l'abolició del odiós impost.

A Guadalajara volen aixecar una estatua al comte de Romanones. Y ab aquest objecte els seus admiradors han obert una subscripció pública.

Ja cal que'n Sol y Ortega hi posi alguna cosa.

L'acta de senador per aquella provincia, que li va regalar el comte, mereix un sacrifici de butxaca.

Y si don Joan vol que'l sacrifici no sigui massa gravós, pot dirli an en Romanones:

—Vaja, perquè vegi que soc un home enraonat, posaré en la subscripció tants duros com vots verament republicans vareig tenir en aquella elecció famosa...

Sobre el tema «Origen, desenrotlló y conseqüencies de la revolució de Portugal» ha donat el senyor Moret una conferencia en l'Ateneu de Madrid.

Y's pensen, ab aquest pretext, quines cosasses ha dit, l'home!...

Ja de bones a primeres sorprèn que un personatge com ell, que hauria de recordar que *peor es meneallo*, se posi a disertar en public sobre una materia tan delicada.

Però això encara es lo de menos. Lo admirable, lo prodigiosament colossal es lo que en el curs de la conferencia s'ha dignat manifestar l'eloqüent ex-primer ministre.

Entre altres coses, ha fet notar don Segimón el contrast que ofereix l'entusiasme del poble portugués, aclamant als seus reis en les festes del Centenari de l'Independencia, y l'unanimitat ab que als pocs dies els envia a passeig y proclama la Republica.

¿Què ha volgut dir ab això el senyor Moret? Més clar: lo que al pujar a la tribuna de l'Ateneu se proposava fer ¿què era en realitat? ¿Un discurs o una carambola?

¡Ai!... Ara sí que ja pot dirse que això de la falda-pantalón es cosa definitivament morta.

Un bisbe—el de l'Habana, per no fer embuts—ha publicat una pastoral prohibint terminantment l'exhibició d'aquesta prenda andrògina.

El bon prelat no s'atreveix encara a amenaçar ab les penes de l'infern a les senyores que's posin calces, però, interinament, les amenaça ab una pila de castics immediats y *co-braders* a la vista, que segurament faran fer el cap viu a les interessades.

Segons la pastoral del referit bisbe, les senyores que usin la diabòlica novetat queden privades, desde ara:

De ser padrines de bateig, de confirmació y de boda.

De besar l'anell episcopal.

Y d'entrar a l'iglesia.

¡Pobre falda-pantalón!

¿El clero hi tira cosses?... ¡R. I. P.!

No li queda més remei que resignarse y sucumbir.

Entre'ls decrets de Sa Majestat la Moda y les ordres del bisbe, no hi ha cap senyora que titubegi un moment.

Sobre tot... si's convens de que la nova creació de Sa Majestat es una cosa, efectivamente, bastant lletjota.

Treballadors de tots els països, ¡uniu-vos!

Karl Marx

Sitges, 19 d'Abril.

Es en extrem xocant lo que li passa al *Baluart de Sitges* sempre que s'ocupa de coses que afecten a la Conjunció republicana-socialista. Per tot arreu veu ombres y més ombres, bruixes y fantasmes, sense que, per desgracia seva, trobi mai cap prova, dato, ni tant sisquerra indici en que fonamentar les seves acusacions.

Recordi el xafarder *Baluart* que també nosaltres convenim en que en Barbé obtingué 310 vots, y que fou votat a la vegada pels republicans y pels socialistes, puig que tots estem en la Conjunció, y també recordi que tampoc *humor de pajas* diguerem que l'afirmació de l'Eco, que, referintse a l'elecció del caciquista Sostres, deia: «...nuestros amigos han contribuido a su triunfo con 310 votos inducibles», no era més que una indigna pallofa, una patotxada com altres tantes del maquiavelic *Ventureta*, prenent venir a suposar amics seus als conjuncionistes. Y es que en *Ventureta* es hermós, y té moments lluminosos, en els quals es tan viu com el peix acabat de pescar; bones proves va donar ab el recurs d'alsada que va interposar davant del tribunal contenciós administratiu contra la providencia del governador civil sobre nulitat d'apremi per debits al municipi, y ara últimament ab la seva negativa a adherirse a la campanya pro-derogació de la llei de Jurisdiccions.

Y mireu lo que són les coses: precisament a no haver sigut pel vot del regidor socialista, a hores d'ara el sobre-dit *Ventureta* encara remenaria les cireres, y el remat de castrons *llonzistes* que ab goig veiem ara tan magres y sarnosos, peixarien per les florides y xamoses planes tardorals, que'ls oferirien les fresques pastures dels capítols de Propis, Imprevistos, sub-arrendament de Consums, etc., perquè hi ha que tenir present que la moral *llonzista* resumeix en les següents paraules: A la llengua ferli dir tot lo que convingui, però la vista sempre fixa a la *llonza*, y les mans també sempre damunt la *llonza*.

Y en lo que respecta an en Juctorí, políticament res hi tenim que veure, puig que ab molt bon acord va esser, com fins les dones saben, expulsat de l'Agrupació socialista per raons de moralitat y decoro; podrà continuar essent soci de la «Cooperativa», entitat purament econòmica y apartada en absolut de tota acció política, mes en: tot lo que no sigui en aquet darrer sentit y caracter, per nosaltres no es res més que un trasto vell que per inútil y perillós varem arreconar al quarto dels mals endossos. El digne diputat senyor Micó està ja en autos de totes les malfetes d'aquet bergant qui difícilment podrà tornar a sorprendre-li la seva bona fe.

Y prou sobre aquest assumpte, perquè havent quedat demostrat d'una manera clara y terminant que tots els elements que integren la Conjunció compliren llealment ab el seu dever, les columnes de LA CAMPANA no estan disponibles pera sostenir polèmiques ocioses, y menos ab gent xixarreta que sols entranyen mala fe, banals concupiscencies y despropòsits egoistes.

Terrassa, 21 d'Abril.

Els terrassencs fan una professó el dijous sant que cal·liquen de solemne y grandiosa.

En efecte, a l'acte religiós hi concorren homes, algunes dones, ab la tradicional cucurulla, y fins alguns van descalços, arrastrant cadenes y carregats ab creus de fusta.

Això es molt solemne y tetric. Però no ho són els enraonaments, y rialles y reparto de carmetllos entre els de la professó y el public que la contempla. Y molt menos la costum de fer xirinola els portadors dels misteris, menjant, bevent y fent certes necessitats dessota els mateixos misteris, que trascendeixen escandalosament a l'exterior.

Lo que realment resulta solemne y de gust es la comparsa dels armats, ab son seriós Capità Mania. Per cert que aquest any els tals armats varen estar a punt d'armar un greu conflicte. Poc abans de sortir la professó demanaren augment de jornal, menassant declarar-se en vaga si no se'ls concedia. En vista de que de moment no era possible trobar esquirols que fessin d'armats, no hi va haver més remei que accedir a un petit augment de cinc rals o sia fins a quinze rals, dels deu que aquells infelissos venien cobrant anyalment pera reventarse ballant desde les dugues de la tarda fins a mitja nit.

Y vegin com Terrassa va essent el poble classic de les vagues. Actualment ne té de teixidors, de nuadores, de manobres y de paletes. Si's descuiden, la tenen d'armats, y adeu, professó solemne!

LA JOVENTUT

O deia a l'Assamblea de l'U. F. N. R.: «Una joventut sense ideals me sembla tan absurdament inverossimil com una primavera sense roses; un poble sense una joventut ardenta, quelcom anacronic que viu sols per inercia...» Avui tinc l'honor de dir ben alt que això no pot aplicarse a Catalunya, perquè en aquesta hi ha una eclosió de

joventut que sobta y que enamora, un signe de fortitut y de vida que fa neixer esperances en els més pessimistes.

D'un temps ensà la joventut treballa y treballa serenament, constantment, en la tribuna y en la premsa. Y els que hem fet romiatge de propaganda per terres catalanes hem pogut veure, agraits y emocionats, ab quina simpatia, ab quin entusiasme era rebuda y aplaudida la nostra obra. Hauriem sigut traidors, hauriem comès un crim d'indignitat patriòtica si no haguéssim sapigut fernes dignes d'aquest amor que'ns demostrava Catalunya.

Hem salvat el perill. La nostra actuació, la nostra orientació mira al demà, y a la futuritat de la nostra patria parlem sempre, sense lligar, ab tàctiques acomodaticies, el nostre verb ni la nostra idealitat: per això les nostres campanyes tenen aquet segell d'amor y de sinceritat que les fan agradoses.

Però, fins ara fa poc, anavem desorientats, indecisos; ens mancava un punt de partida, una norma de conducta, una organissació de combat, una ordenació científica de la nostra passió roenta, de la nostra voluntat irreductible..., y per això l'acció dels joves no era tot lo profitosa que devia, no era tot lo forta que s'imposava.

Ara l'indecisió es acabada y finida l'incongruència, perquè ja hem trobat aquell punt, aquella norma, aquella ordenació, y a fe, amics, que l'hem trobada en una bella paraula, en aquella paraula càlida y vibranta ab que sapigué emocionar y enardir, en l'acte inaugural de la joventut d'U. F. N. R., un jove que té tota la maduresa d'un pensador y tota l'ardencia d'un romantic: l'Oriol Martorell.

La premsa ha ofert íntegrament el discurs del meu coral amic. Es clar, doncs, que jo no l'extractaré, ni posaré darrera d'ell l'irreverencia d'un comentari que està ja eloqüentíssim en les acotacions d'entusiasme que hi posen en els diaris. Hi ha tal conformitat entre el meu modo de sentir y lo dit per l'Oriol Martorell, que si jo hagués de parlar sobre aquell tema y'n sapigués, diria lo mateix que ell ha dit, ab les seves mateixes paraules.

Ara be: jo vaig a dir una cosa que'n Martorell no podia dir, y es que ara que tenim un programa, hem de posarhi tots el coll pera seguirlo y realisar-lo. Entre les característiques dels partits ben organissats, de les comunitats ben regides, n'hi han dues, l'excelsitut de les quals fa devenir les més santes de les virtuts polítiques: la constancia y la disciplina. Recíprocament, l'intermitencia y l'indisciplina són dos cors capassos de podrir les més exuberantes manifestacions de la vida.

Per això, doncs, devem tenir sempre en compte aquestes dues notes que determinen la fortitut y la bellesa dels moviments socials y polítics. Si'ns limitem a aplaudir el discurs de l'Oriol Martorell y no tenim voluntat pera realisar-lo, l'ofenem an ell y ens fem indignes de l'afecte ab que Catalunya ens contempla. Si el realisem, si el complim, si marxem en la vida per la norma que'ns trassa, la reivindicació de la patria està en les nostres mans y l'avenir es nostre.

Tinguem voluntat y tinguem disciplina. Jo vos diria, amics meus, que abans de posarvos a la lluita llegissiu *Lo catalanisme*, de l'Almirall. En aquet llibre hi han unes sabies paraules en les que s'atribueix al caracter català un afany reventista, substitucionista, que nosaltres, joves, hem d'essorar y de reformar si volem esser veritablement joves, si volem fer tasca profitosa pera la Llibertat y la patria. Si no som capassos de fer això, val més que'ns tanquem a casa y que no anem a entorpir l'obra dels qui vulguin honradament treballar pels nostres ideals.

Però... avui aquestes paraules són cruels, són inactuals, en mitg de l'entusiasme que regna. Aquets són dies de pau y de joia y fa mal als cors el vèurehi nuvolades. Una altra característica dels partits joves es la fe, y jo crec, crec fortament, ab tot el cor, que la joventut sabrà ferse digna del seu programa.

Aquest acte inaugural té una gran transcendencia. En ell van ferse atrevides afirmacions

y va sentarse el fonament de futures lluites en que un poble de joves sabrà ferse oir en tornejos de justicia. La joventut, com la llum, es invencible. Sembla que davant de la seva ardencia tot se sent ungit de respecte, y que les més estridents afirmacions devenen naturals y planeres. Per això la joventut deu esser audaciosa y futurista. Per això no'ns té de fer por cap dels punts del programa de l'amic Martorell y devem treballar per la realisació de tots, però principalment d'aquells que's deriven de la triplicitat d'odis que ab el seu president sent tota la joventut catalana: odi a la monarquia, al centralisme, al clericalisme. Al davant d'aquets tres fantasmes, encobridors de tota mena d'injusticies, la joventut presenta batalla y fa dels seus cors una muralla. ¡Muralla d'amor, forta com de diamants! ¿Ont es l'arma que't pugui vencer, que pugui ensorrar-se en tu y arrencarte la vida?

ALBERT DE QUINTANA

A Moraima

Sultana, bella sultana,
la dels llavis de coral,
la dels ulls que al sol intriguen,
la del cutis rosa-blanc,
pèl que pugui convenirte
y a titul d'amic lleal
de ta ilustre parentela
y dels teus drets, consagrats
per dotze o catorze sigles,
te vinc a comunicar
que a la teva vella historia
ja hi pots posar punt final.

Europa vol protegirte.
Protegitte, ¿sents?... ¿No sabs,
sultana marejadora,
lo que, en llenguatge vulgar,
vol di aquet molt deplorable?
¿No tens idea cabal
del verí que en eixes sílabes
bull, habilitment amagat?

Quan una nació europea,
caminant per sobre'l mar,
s'arriba a protegi a un poble,
lo primer que fa al se'jallà
es mirarli les butxaques
y vuidarleshi, elegant
que té de cobrarse els gastos
que el viatge li ha ocasionat.
Immediatament instalen,
ab carinyo paternal,
aduanes recaudadores,
ont aixerits empleats
cobren per tots els productes
que surten o van entrant.
Després estableixen cines,
teatres, cafès, billars
y altres llocs mol apropiats
per ferhi anà a deixà el ral;
construeixen vies fèrrees
ab tunnels y ponts molt llargs,
que de tant en tant s'enfonzen
ab dolsa tranquil·litat;
omplen el país de màquines,
fogons de gas y arcs voltaics,
y hi porten motocicletes,
brownings belgues y alemanys,
panclastita, dinamita,
y autos de doscents cavalls,
que fan vint llegües per hora
y trenta morts cada quart.

¡Tot bull en aquella terra!
¡Tot apareix transformat!...
Els que abans que'ls protegissin,
vivien en santa pau,
ni envidiosos ni envidiados,
avui ab pena y treball
poden veure satisfetes
la seves necessitats.
En cambi els protectors habils,
els que hi varen arribar
duent per tot equipatge
un winchester carregat,
ara són de tot els amos,
enen magatzems y bancs,
y en la seva mà molsuda
fan mal als ulls els brillants.

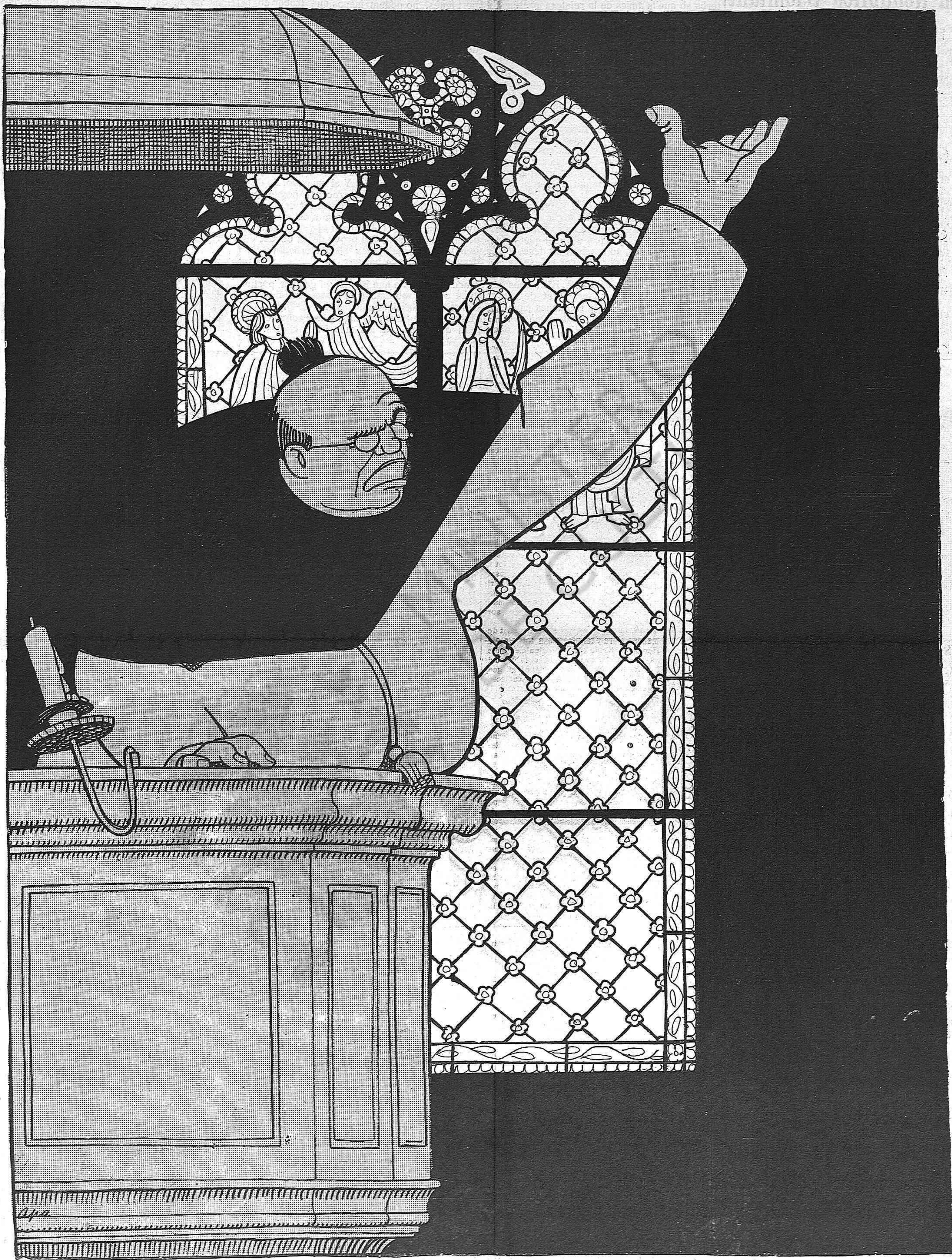
Sultana, bella sultana,
comensa't a preparar;
Europa vol protegitte...
¿Entens?... Desde ara ja ho sabs.
Abans d'acabar la década,
si es que encara menges pa,
pots estar tu ben segura
de que, per llei natural,
serà un pa ple de barita,
curt de pes, mal cuit y car,
però, això sí, ab molta música
y molta electricitat.

C. GUMÀ

La redempció dels treballadors ha de ser obra dels treballadors mateixos.

Guillèm Liebknecht

Tothom conspira contra la Santa Iglesia

—Qui treballa aquí, a Espanya?... Que treballem nosaltres, ni'ls governants, ni'ls artistes, ni'ls homes de càtedra, ni'ls capitalistes?... Y doncs?... En un país en que'ls únics que treballen han d'emigrar, ¿no es una provocació aqueixa farsa de la Festa del Treball?

La República triunfante

Seriosament, sense arrogancies extemporànies, ab perfecte conciencia de la grandiosa obra a realisar, ab el degut respecte a l'adversari, ha dut a cap la nació portuguesa la promulgació de la llei de separació de l'Església y l'Estat. Segons les darreres noves que de l'assumpte ens han arribat, se limitarà el Papa a protestar en un document *pro forma*, única arma de la qual, en els temps que correm, li es permès valdre's pera fingir que fa alguna cosa. Els portuguesos respondran an en Pius X que tal dia farà un any, que desitgen que s'hi conservi, y Portugal, redimit dels erros y els abusos de la dinastia quina dissort en Moret acaba ara de cantar, donarà el seu primer pas per l'ampla via del progrés y la prosperitat.

Veient com desapareixen els perills que al neixer envoltaren la República portuguesa, experimentem, els qui hem sospirat per la seva consolidació y el seu triomf, la més fonda de totes les alegries. La nostra fe en els homes que tan dignament la representen no ha defallit un sol moment. La seva historia immaculada, el seu desinterès, el seu talent y el culte que a les conquestes democràtiques de tot temps han professat, foren pera nosaltres la més ferma garantia de la bondat y la rectitut dels seus propòsits.

A despit de les dificultats creades pels reaccionaris de tota mena, dels conflictes y desbarbats ab que'ls amics de la reialesa pretengueren barrar el pas a l'idea de llibertat, ha sabut la República imposar la seva voluntat ferma y netejar d'obstacles el seu camí, encenent en el cor dels portuguesos el foc sagrat de l'entusiasme que ha de menarlos al terme de l'obra de renovació que tot just ara comensa. Al comensar la nova era de reformes no podien els governants portuguesos—homes del seu temps abans que tot,—aplassar l'acompliment de la que ve a esser, per la seva naturalesa, la porta que ha de franquejar el pas a les demés. Ab la llei de separació de l'Església y l'Estat, base de la llibertat de conciencia, han respost admirablement els republicans portuguesos a la confiança que'ls demòcrates de tots els països en ells dipositaren tan bon punt se feren carrec del Poder.

Per força tindrà de fer, la salvadora mida que'l govern acaba de pendre, la claretat en l'esperit y en l'inteligencia dels més rebecs y desconfiats. Per gros que fos el rezel que la República els inspirés, no quedarà als descontents altre remei que'l d'obrir el cor a l'esperansa. Es lo succés a Portugal el millor exemple de lo que pot la voluntat del poble. Els homes que acceptaren la grossa responsabilitat de vetillar per la vida o la mort de la República moments després de la sotragada que determinà el canvi d'institució, tenen ja motius sobrants pera

comensar a sentirse orgullosos de la seva obra. Com a espanyols, com a germans del poble portuguès, no podem menos que trobar en la seva evolució un consol pera les nostres desventures.

Diu molt en favor de la forsa y la virtualitat dels principis republicans el fet de que a la promulgació d'una reforma tan essencial com la que acaba d'implantarse s'hi hagi arribat sense commocions ni violencies, sense restringir ni atacar el dret de ningú, bella mostra de la manera com els pobles que tenen conciencia del seu dever acostumen a caminar cap a la seva lliberació. La República es l'ordre; la salvaguarda dels drets de tots els ciutadans; la garantia la més ferma pera'l respecte de totes les creencies.

Desde un bon principi demostrà el poble portuguès entendrehó aixís. Y si un nuvol de desconfiansa o una boira de recansa pogué, per uns moments, entelar el despertar de la conciencia popular, la tempesta s'es allunyada avui definitivament. Conjurat el perill, damunt de la taula la manifesta prova de la bondat de la nova causa, per força els pertorbadors tindran de declarar-se vensuts.

Els conflictes d'ordre public, les protestes reaccionaries, no han impedit al govern portuguès complir ab el primer dels seus devers. Constitueix la llei de separació de l'Església y l'Estat l'arma la més formidable y convincenta pera desarmar fins als més irreductibles. De

desitjar es ara que la pau absoluta no trigui a ferse en els esperits, y que un inacabable període de repòs y de tranquil·litat permeti als republicans que governen desenrotllar noves activitats y més fecondes energies: que respongui el poble a la bona voluntat dels governants, col·laborant ab ells en la tongada de reformes que han de seguir a la ja acomplerta.

Dissipats els dubtes, vensuts els obstacles de moment, comensarà pera la nació portuguesa el període de reconstrucció y prosperitat, iniciat al despendre's de la ronya clerical, causa primera de l'endarreriment y la miseria dels pobles.

BAC DE RODA

La qüestió del Marroc

A les fosques

QUELL qui vulgui formar idea dels projectes del Govern espanyol respecte la qüestió del Marroc anirà a perill de tornar-se boig. Es probable que'ls ministres tinguin un plan determinat,

Un convit refusat

FRANSA:—Teniu, tasteu figues de moro. Veureu que bones són.

CANALEJAS:—No, gracias. A mi no m'agraden..., y al meu company encara li agraden menos.

per més que tampoc ens extranyaria que estessin desorientats i sense saber quin determini pendre. Però lo que resulta evident és que'l poble espanyol no sab, en les presents circumstàncies, cap aont se'l porta. Podem dir, per la nostra part, que hem fet extraordinaris esforços per formarnos idea dels propòsits que'l govern de Madrid tingui. Aquets esforços han estat del tot infructuosos. No sabem, ni per aproximació, quin és el pensament dels governants. Lo pitjor fora que ni ells mateixos ho sapiguessin.

Caminem, doncs, a les fosques; no precisament d'esma, sinó més aviat esmaperduts. Les hipòtesis de lo que al Marroc pugui succeir no són pas moltes. Totes se reduïxen a dues o tres principals. Y sembla que davant de cada una d'aquestes el govern hauria de tenir la seva resolució y fer-la coneixer a l'opinió, si no en tots els seus detalls, al menys en lo essencial. Doncs res d'això: ni s'han puntualitzat aquestes hipòtesis, ni s'ha explicat quina resolució's té presa per cadascuna, en espera de que'ls esdeveniments converteixin en realitat una d'elles.

Suposem que'ls francesos arriben a Fez a auxiliar a Mulei Hafid sense que esclati contra ells l'hostilitat dels moros y sense que a la zona d'influència espanyola succeeixi res greu. En aquest cas, què farà Espanya? S'estarà quieta, com seria natural y convenient, o be ocupará alguna nova posició en el nord de l'Imperi?

Suposem ara que l'anada de tropes franceses al Marroc provoqui la guerra santa, ab repercussió a la nostra zona, però sense que se'ns ataquí cap plassa ni cap posició de les actualment ocupades pels espanyols. Quina serà la nostra acció en aquest altre cas? Ens limitarem a pendre precaucions? Anirem a l'intervenció? Adoptarem una actitud francament agressiva envers els marrocs?

Les dues principals hipòtesis a discutir són les esmentades. Perquè d'un atac de les kàbiles a les nostres plasses o a les posicions ocupades pels soldats espanyols al Riff, no ofereix dubtes; aleshores s'aniria a la guerra, ab major o menor amplitut. Y es deplorable que davant de les dues hipòtesis exposades no sapiguem encara què pensa fer el govern. No volem, està clar, que aquest expliqui detalladament el plan de campanya o d'operacions, si és que n'hi ha d'haver. Però, ja que la qüestió afecta a la sang y als diners del país, els ciutadans tenen el dret de saber ont se va. Caminar a les fosques és sempre exposat a caure daltabaix d'un abim. Aquest abim pot ser la desfeta y pot ser la revolució...

FULMEN

Endavant les atxes...

A vuit compleixen vuit dies que en Llorens Pahissa, redactor d'*El Progreso*, va veure's obligat a compareixer davant d'un consell de guerra per a respondre d'un article seu titulat *El Cristo moderno*, article que, relacionat ab la mort d'en Ferrer y Guardia, publicà en Pahissa en el setmanari lerrouxista *Alma Radical*.

A l'hora en que escrivim aquestes ratlles no sabem que s'hagi fet pública encara, la sentència recaiguda en aquest procés que ve a augmentar el nombre ja massa considerable de les víctimes d'aquesta llei de Jurisdiccions, qual rigorisme's fa sentir d'una manera alarmant.

Per lo demés, ni que dir té que en aquest cas especial per que passa, compta en Pahissa ab totes les nostres simpaties. Per ell, a l'igual que per quants en idèntica situació's trobin, desitjarem de tot cor un fallo absolutori.

Es lo únic a que podem aspirar, tota vegada que, tal com van les coses y donada l'indiferència dels diputats republicans en l'assumpte de la derogació, somniar en abolir la llei equival a pensar en una quimera.

Y no és, certament, perquè no sigui, lo que està passant, vergonyós per tots conceptes.

L'opinió espanyola netament liberal s'ha pronunciat mil vegades en contra d'aquesta llei, que col·loca constantment al periodista en un regíme d'excepció. Pera enderrocar-la s'han fet a Catalunya mans y mànagues. El tema ha servit ja de plataforma electoral, devéntseli més de la meitat de certes victòries ressonantes. Mil cops han promès els diputats solemnement que sí, que ara, que més tard, y uns cops per por de que no resultés polític, altres per no estimarho oportú o no jutjarho prou correcte, seguim els escriptors civils sotmesos a les resultancies d'un fur de guerra.

¿Es tolerable lo que està passant?

¿Es mitjanament decent tan sols?

Comptem els republicans ab una nutrida representació a les Corts. Els senyors que l'ostenten podien haver emprés una campanya enèrgica, constant, per a conseguir la desaparició de la llei

que tants disgustos porta ocasionats. Pera triomfar del seu propòsit, fins y tot hauria sigut lògica una obstrucció permanent y sistemàtica.

Doncs no, senyors. En lloc d'això, en comptes de recórrer a les mides extremes, s'han acontentat els nostres parlamentaris en salvar discretament les apariències, manifestant, en termes cisel·lats y frase escultural, el gust ab que veurien com, previa la necessària reforma del Codig de Justicia militar, se deroga la llei de Jurisdiccions.

La llei de Jurisdiccions no's derogarà en tant no's fassi un va-y-tot per alograrho. Però, més que de fer-la anar en doina en vigílies de període electoral, som partidaris que pels diputats s'apurin tots els medis per a retornar al poble la seva sobirania. Parlarne sense intenció de fer res es escalfar l'imaginació de la gent, fent que posi la seva fe en lo que estan més lluny de creure.

Per haverho vingut fent aixís ens trobem en la situació actual, y vivim sota el pes d'un regíme que no'ns permet apreciar, ni de bon tros, aont comensa ni aont acaba la llibertat de la nostra ploma.

ERGO

REPICS

OM va enganyarnos el senyor Altamira!

Quan l'any passat feu per Amèrica aquella sorollosa excursió cultural que li ha valgut la Direcció general d'Instrucció pública, va assegurar-nos el sabi catedratic que havia sigut tan profitosa per a Espanya la seva visita al Nou Món, que l'exportació dels nostres olis —per a citarnos no més un exemple de la seva admirable virtut *mascotal*— estava augmentant de dia en dia en proporcions fabuloses.

Però ¡ai!, com que més aviat s'atrapa a un sabi bromista que a un coix, ara s'ha descobert que tot allò que'l senyor Altamira ens explicava era una filfa.

¡Y no poc grossa, per la gracia de Deu!

S'acaben de publicar les estadístiques del comer exterior d'Espanya durant el primer trimestre d'aquest any, comparades ab les del mateix període de l'any anterior, y per elles hem averiguat—¡horrorisins!—que l'exportació d'oli, aquella exportació que, segons l'infundió catedratic, havia d'augmentar tan bàrbarament, ha baixat en tres mesos de nou milions de pessetes a cinc.

¡Quatre milions de perdua en tretze setmanes!...

Senyor Altamira, ara que té un bon empleo, conservi'l... y fassi'ns un favor.

No vagi mai més, ¡mai més!, a Amèrica a treballar els nostres productes.

Perquè, ja ho veu: números canten. Un altre viatge de propaganda com el que va ferhi l'any passat... y ens quedem sense exportar ni una gota d'oli.

L'Ajuntament de Canillas del Aceituno, aquell pobre poblet que, empaïtat per la gana, va proclamar la República, com podia haver proclamat el pa de crostons o qualsevol altra cosa alimentícia, ha sigut objecte d'una inspecció governativa.

Y en virtut d'aquesta inspecció s'ha vingut en coneixement de que Canillas deu la friolera de 300.000 pessetes a l'Estat.

Ara lo que convindria saber es una cosa: El poble de Canillas, ab les seves terres, les seves cases, els seus arbres y totes les riqueses, públiques y ocultes, que en una forma o altra hi deuen existir, ¿les valen 300.000 pessetes?

Màximes y mínimes. L'altre dia el bisbe doctor Laguarda va anar a fer una visiteta a les mínimes.

A la sortida de l'amable convent, el virtuós prelat, mostrant un somris de satisfacció, platicava ab els seus acompanyants y deia:

—Són modestes aquestes mínimes!... S'acontenten ab quatre *màximes*.

Per un telegrama rebut de Roma se sab que'l Sant Pare, el pobre presoner Pio X, acaba de sofrir un dolorós atac de gota.

No'ns ha extranyat la notícia.

El Vaticà està tan plè de *goteres*!

Els que's trobaven a Cà la Ciutat dimars a les dotze asseguruen que foren tres, y d'aquelles que peten, les bofetades que'l regidor Morales va clavar al seu colega y correligionari senyor Domenech.

—No havia sigut tenor, aquest Morales?—preguntà un periodista a un agutzil.

El «Tiva Quim!»

Orfeó de Vilassar de Dalt, que durant les darreres festes ha recorregut, ab general aplauso, els pobles d'aquells encontorns.

(Fot. Piqué.)

—Estic que sí—respongué aquet.—Devia ser un tenor com aquell de *El duo de La Africana*, que diu que «canta en la mano».

Nou trens diu que ompliran els assistents a la pelegrinació projectada a Lourdes.

Alguns bromistes que hi voldrien concórrer ens han escrit preguntantnos si la tal expedició resultará gaire econòmica.

Vetaquí una cosa que no's pot contestar, de moment.

Abans hauriem de fullejar els Aranzels d'Aduanes.

Ells ens dirien si la llana, per a entrar a Fransa, paga molt o poc.

Ya escampa!

Deia un diari del dimecres:

«Ayer, en pleno salón de conferencias, los concejales del partido radical señores Morales y Domenech se liaron a bofetada limpia.»

A bofetada *limpia*?

Ens en alegrem.

Ja era hora que de tot això de Consums ne sortís alguna cosa *neta*.

En Lerroux vol implantar una «Casa del Pueblo» a Cádiz, organisant, de passada, el partit radical d'aquell districte.

Com si ho vegessim.

Organisat per ell, y a Cádiz, no serà un partit: serà una «Murga Gaditana».

Y aixís que la murga estigui a punt, ell, el director, tocarà *La marcha de Cádiz*...

Millor dit, *el dos*.

Els carques del Comitè de Defensa s'interessen molt per a que's coloquin fulles de parra als desnudos de l'Exposició.

¿Ho fan per a bé de l'Art, de la Moralitat, del Bon gust?

No.

Ho fan per a esperit imitatiu. Han vist que ara els arbres posen fulles y ells també volen posarne...

Com que son uns troncs!

La poesia guanyadora de la «Flor», en els Jocs d'aquest any, se titula *Ayguia-llum*.

Y si se n'han fet de suposicions!... Si serà d'en Carner?... Si serà d'en Viura?... Si serà d'en Carner?... Si serà d'en Viura?...

Jo crec que l'he endevinada.

L'autor de l'*Ayguia-llum* deu ser D. Gonzalo Rivas.

Ningú com ell per a fer *llum* en això de l'*ayguia*.

L'ordinari d'Aiguafreda.

Don Lacandro, a hores d'ara, ja deu haver arribat a Barcelona.

Segons diuen, ha vingut a gran velocitat, ab l'intent de calmar els anims excessivament calents dels seus subdits.

Com se t'han canviat els papers, *amigo*!

Abans, fent de revolucionari exaltat; ara, repartint dutxes a domicili.

Mitrat que arriba.

Ahir era esperat, procedent de Girona, el bisbe doctor Pol.

Pera qui serà la seva primera visita?

Pera l'Agulló, de *La Veu*.

Perquè si be'ls Pols acostumen a viure opoats, gracies a les conjuncions polítiques, de vegades hi ha *Pols* que's busquen.

Dimars passat va sortir de la Catedral la processó de Sant Marc.

—Què significa això?—se deien, l'un a l'altre, els pacífics vianants.

—Són rogatives per a que enguany hi hagi una bona cullita.

—Cullita de què? de llana?

—No, home, que la llana no es vegetal... De *miragnano*!

A LO INSERTAT EN EL NUMERO 2188

- 1.ª XARADA I.—Endevinalla.
- 2.ª ID. II.—Magall.
- 3.ª MUDANSA.—Papa-Pepa-Pipa-Popa.
- 4.ª JEROGLIFIC I.—Cap de Creus.
- 5.ª ID. II.—El daltabaix.

XARADES

I
Mineral es la primera;
la segona, musical;
es conjunció la darrera
y un nom d'home es el Total.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

II
A Tortosa es la primera,
a Terrades la segona,
a Capellades tercera
y el Total un poble dona.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

III
Sabs fer *hu-dos* de tes gracies,
tota y xamosa sens fi,
els teus ulls semblen violes
y el teu rostre un llesamí.
De bo-tres *hu-tres* voldria
ser l'elegit del teu cor,
per' gosar ab pler *dos* vida
d'un bell idili d'amor...

P. ROMAGUERA

TARGETA

ADELA OTERO FRANC

Formar ab aquestes lletres el nom d'una popular sarsuela castellana.

J. F. (a) POLLASTRE

Cavallers: Carles Pi: Són molt defectuosos. Pera poder-se publicar s'hauria de fer de cap y de nou; y ja comprendrà que no'ns hi podem entretenir —Joan Olives: El seu trencacaps podria anar si no estés equivocac. Repassi'l y se n'adonará.—S. M.: Ho sento, però no pot ser, per varies raons y totes de pes.—T. V.: Si hi ha espai disponible, mirarem de complaure'l.—F. G.: De notes per l'estil n'havem rebut una infinitat, y no podem acontentar a tothom, ab tot el sentiment havem determinat no insertarne cap.—Joan Mestre M.: Molt poca cosa s'aprofitarà.—R. Ll.: No ho veu, home? Tots els sants tenen cap-vuitada!—Fart de sopès: Tot això, si fos més clar, més curt y més concis, molt be.—V. Miró: En el seu jeroglific hi ha poca estètica visual.—Joaquim Puig: De quatre, un.—J. Reig: Les seves cantarelles no farien caure el govern, ab això, val més no publicarles.—Just Pestill: Enviï sovint, que vostè hi *entorba*.—Un parroquí de ca'n Trampa: Això del mirador ja ho havem tractat en *L'Esquella*.—M. Artés: No'ns interessa a nosaltres, menos interessaria als llegidors.

Imprempta LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, Oim, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

El programa d'avui

L'unió fa la força